

AUKŠTAITIS

Leidžia Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio Utenos rajono taryba

1989 m. rugsėjis Nr. 7

Kaina 20 Kp.

Lietuvos Demokratų partija Utenoje

Šių metų rugsėjo 15 dieną įsisteigė Lietuvos demokratų partijos Utenos skyrius.

Į mūsų laikraščio klausimus atsako LDP Utenos tarybos narys Pranas MEDEISA.

Pradžioje gal šiek tiek informuotumėte apie Lietuvos demokratų partijos įkūrimą?

Pranas MEDEISA: Lietuvos demokratų partija (tada vadinosi lietuvių Demokratų partija) buvo įkurta 1902 metų spalio 17 dieną LDP suvažiavime. Suvažiavimui pirmininkavo P. Višinskis, sekretoriumi buvo A. Bulota. Tuo metu LDP priklausė K. Grinius, J. Vileišis, J. Biliūnas, V. Putvinskis, G. Petkevičaitė—Bitė ir kiti to meto švietuliai. Suvažiavime dalyvavo „Varpo“ bei „Ūkininko“ laikraščių bendradarbiai.

Koks pagrindinis LDP tikslas?

Pagrindinis LDP tikslas — atkurti laisvą, nepriklausomą Lietuvos valstybę, kurioje suvereni valstybės valdžia priklausytų tautai ir būtų vykdoma demokratinis būdu.

Kokiu būdu ir kokiomis priemonėmis LDP sieks šio tikslo?

Lietuvos demokratų partijos pareiškime sakoma, kad tai parlamentinis politinės kovos kelias. Pirmajame Nepriklausomos Lietuvos valstybės atkūrimo etape — iki rinkimų į Lietuvos SSR Aukščiausiąją Tarybą, būtina pasiekti, kad:

— faktiškai susiformavusi daugiapartinė sistema būtų įteisinta dabar veikiančioje Konstitucijoje;

— būtų priimtas demokratinis rinkimų įstatymas;

— visos demokratinės jėgos, aiškiai ir nedviprasmiškai pasisakančios už Nepriklausomos Lietuvos valstybės atkūrimą, susitelktų rinkiminės kampanijos metu ir sudarytų bendrą kandidatų sąrašą;

— būtų priimtas įstatymas dėl Lietuvos jaunuolių karinės tarnybos atlikimo išimtinai Lietuvos teritorijoje;

— būtų sustabdytas migracijos srautas, priimant radikalią migracijos įstatymą ir nedelsiant pradėdant jį įgyvendinti.

Ką LDP numato veikti toliau atkuriant Nepriklausomą Lietuvos valstybę?

Naujai išrinkta ir įgijusi tautos pasitikėjimą Lietuvos SSR AT bei jos sudaryta vyriausybė turi pradėti kurti Nepriklausomos valstybės struktūras. Šį etapą vainikuotų Nepriklausomybės Akto paskelbimas.

Siame antrajame etape būtina pasiekti, kad:

— derybų keliu tarp Lietuvos SSR ir SSSR būtų išspręstas klausimas dėl Sovietų Armijos išvedimo iš Lietuvos teritorijos;

— būtų įvykdyta demokratinė politinės sistemos reforma sutinkamai su žmogaus, piliečio ir tautos interesais bei teisėmis;

— remiantis pagrindiniais demokratijos principais, toliau būtų vykdoma ūkio reforma.

Trečiojo, paskutinio, etapo esmę sudaro tarptautinio Lietuvos statuso atstatymas ir įstojimas į Suvienytųjų Tautų Organizaciją.

Kokia LDP pozicija nacionaliniu klausimu?

LDP steigiamojo suvažiavimo rezoliucijoje nacionaliniu klausimu sakoma, kad LDP už kultūrinės autonomijos suteikimą visoms Lietuvos tautinėms mažumoms. LDP, formuodama savo politiką nacionaliniu klausimu, vadovaujasi SNO įstatais ir Visuotine Žmogaus Teisių Deklaracija bei kitais tarptautiniais teisiniais dokumentais, ginančiais tautų bei žmogaus teises. LDP teikia prioritetą asmenybei, o ne jos priklausymui vienai ar kiti nacijai.

Kokia LDP pozicija dėl bendradarbiavimo su kitomis partijomis, organizacijomis, judėjimais?

LDP sieks bendradarbiauti su partijomis, organizacijomis ir judėjimais, nenuskaldytis žmoniškai ir Lietuvos tautai, kovojančioms dėl Lietuvos nepriklausomybės ir veikiančioms neprievartiniais metodais.

LDP pozicija Lietuvos komunistų partijos atžvilgiu?

LDP teigiamai vertina dalies komunistų pastangas įkurti nepriklausomą Lietuvos komunistų partiją. Dialogas įmanomas komunistams viešai pripažinus savo padarytus nusikaltimus Tautai ir žmonijai, pasmerkus ir nubaudus konkrečius nusikaltėlius.

Kiek narių jungia šiandien LDP Utenoje?

Siuo metu Utenos LDP dar neskaitytina, jungia tik keliolika narių.

Ar esant daugiapartinėi sistemai, Jūsų partija, būdama daugiau kaip šimta kartų mažesnė už Utenos rajono LKP organizaciją, galės rungtyniauti su ja?

Manau, kad pradžioje įsisteigus Utenos rajono LKP nebuvo skaitlingesnė už mūsų partiją. Siuo metu LKP praranda dalį savo narių, o mūsų partija, tautai žengiant demokratijos keliu, suras vis daugiau bendražygių. Tie patys tautos ir mūsų partijos tikslai, tikiuosi, paakins žmones stoti į LDP.

Kur yra įsikūręs LDP Utenos skyrius?

LDP Utenos skyrius laikinai įsikūręs prie tremtinio klubo, adresas — Vytauto aikštė 1, telefonas: 5-54-17.

Vytauto PETRONIO nuotr.

Paminklas pokario rezistencijos aukoms

Šiltas ir saulėtas šiemet rugsėjis. Nepaiso jis nei pareiškimų, nei plenumų, neatšaldė jo nei tikras „šaltasis karas“, paskelbtas stipraus centro masinių informacijos priemonių.

Vieną tokį gražų, saulėtą šeštadienio — rugsėjo 9 dienos — vidurdienį Utenos bažnyčioje buvo atliktos pamaldos už Lietuvos laisvę ir susirūpinimas, kad tokia tragedija daugiau nepasikartotų. Tuo labiau piktinantis ir visų susirinkusiųjų jausmus įželdžiantis pasirodė neblaivaus piliečio Igorov'o Anatolijaus negražus poelgis. Ne ant elementariausios žmoniš-

kos kultūros stoka čia vertėtų kalbėti, bet apie piktybinį chuliganizmą — kapinių rimties trukdymą bei mirusiųjų atminties įželdimą. Neapykantos perkreiptas veidas, įželdžiantys žodžiai — tai visi šio žmogaus pavidalą nešiojančio dvikojo padaro argumentai. Ir po keturiasdešimt metų dar atsiranda atelinančių tyčiotis iš žuvusiųjų...

Kokia gi šių Lietuvos vyrų, kurių pavardės iškaltos tauriame ažuole, žūties istorija? Prisimena žuvusio partizano Mindaugo Bariso brolis Juo-

nas: — Atsimenu savo Motiną, kuriai teko sunki, kaip ir daugeliui motinų, dalis. Ji didvyriškai atliko savo pareigą ir aš labai gerbiu jos pasiaukojimą. Tuo metu aš net pagalvoti negalėjau, kad ir jos laukia rūšiai, kalėjimai, lageriai ir „Tėvynės išdavikės“ vardas už tai, kad, būdama motina, sūnui padavė gabalėlį duonos. Dar ir šiandien nesuprantama, kokios „civilizacijos“ įstatymais buvo baudžiamos Motinos, kurios neišsižadėjo savo vyrų ir jau mirusių vaikų? (Nukelta į 2 psl.).

Paminklas pokario rezistencijos aukoms

(Atkelta iš 1 psl.)
Ją apkaltino „tėvynės išdavimu“ (17—58-l) ir nubaudė aštuoniems metams lagerio. Neįsivaizduoju, kaip galėjo atlaikyti Motinos širdis, kai pasodinta vežime prie lavonų buvo vežama į miestą, kai lavonus išmetė aikštėje išniekinimui... Ją uždare saugumo rūsy. Negaliu suprasti, iš kur sėmėsi mūsų Motinų stiprybę?

Kai po aštuonerių metų susitikome Irkutsko krašte, ji buvo panaši į šimtametę senutę. Gyveno Dievo ir lagerio viršininko malone. Siuntinių negaudavo.

Ilgai mane kamavo noras sužinoti, kokiomis aplinkybėmis žuvo brolis. Vieną kartą atsargiai paklausiau:

—Mama, ar esi tokia stipri, kad galėtum pasasakoti, kaip žuvo Mindaugas?

Ji ramiai balsu atsakė: —Dabar aš jau viską galu.

Ir ėmė pasakoti ramiai, nuosekliai — tarsi pasaką vaikystėje:

—Kilmėnų miškelį (apie 4 ha ploto už kelių šimtu metrų nuo namų) kareiviai apsupo anksčiau 1948 metų birželio 28 dienos rytą. Juos išdavė kaimynas, Artmoniškių kaimo gyventojas Juozapas Zulys, kuris tą pačią dieną su šeima išsikraustė į Uteną. Kai prasidėjo šaudymas, į kiemą pirmiausia gabeno sužeistus kareivius. Liepė šildyti vandenį, plauti ir risti žaidžias. Netrukus pasigirdo džiūgavimai, kad vieną jau nušovė... Atvilko į kiemą ir tal buvo jis — Mindaugas. Kareiviai kalbėjo, kad jis šaudė iš medžio. Atrodė visai gražiai. Tik smilkinyje skylutė ir nutekėjusi kraujo

srovėlė, kurią nušluosčiau ir užmerkiau akis. Saudymas tal apimdavo, tai vėl prasidėjo ir tęsėsi visą dieną. Kieme jau gulėjo suguldyti trys ir trūko tik vieno. Kareiviai žinojo, kad jų buvo keturi. Saulė jau leidosi, kai pasigirdo sprogimas. Kareiviai kalbėjo, kad jis pats išėjo iš miško į palaukė ir susisprogdino. Atrodė baisiai... Tai buvo Aleksas Jakšto- nis. Visus sukrovė į vežimą, pakinkė arklį, pasodino prie lavonų ir liepė važti į Uteną. Iš paskos lydėjo būrys kareivių. Lavonus išmetė aikštėje, o mane uždare į rūšį. Kur dėjo vežimą ir arklį, nežinau...

Mama neverkė. Ašaros, matyt, jau buvo išdžiūvusios. Vėl priminė man sapną, kurį rūsyje, esančiame po Utenos milicijos pastatu, susapnavau vienutėje, sutikdamas 1947-uosius. Tuo metu dar buvau neaiškus rezimo kalnys ar įkaltas.

Visus su manim sėdėjusius prasižengusius milicijos darbuotojus paleido šventi Naujųjų Metų. Likau tik aš ir budintis sargybinis už sienos. Sis iš vakaro liepė prinesti malkų ir gerai pakūrenti krosnį. Jos šilta sienelė buvo ir mano kameroje. Sargų būsto pusėje ilgame koridoriuje rikiavosi eilė kamerų, prigrūstų pasmerkųjų. Juos šildė ne krosnis—pačių kūnų šiluma. Tą vakarą tvyrojo tylą — į tardymą kviečiama nebuvo. Maloni krosnies šiluma užliūliavo tarsi švelnios motinos rankos. Sapnavau: einu tamsiomis koridoriais, apgrai- bomis, nematydama kelio. Koridoriūs darosi vis siauresnis ir tampa slidžia nuokalne. Pradedu čiuožti žemyn, o iš paskos mane už rankos laiko mama,

ir čiuožlame abu. Aš ją klausiu: kodėl čia taip tamsu? Ji atsako, kad langal yra, bet mes jų nematom. Štai ten, kur Mindaugas, langų visai nėra. Jaučiu— koridoriūs taip susiaurėjęs — tiesiog spaudžia. Vos vos bepralendame. Ir siaiga atsidiuriam žallose plevose. Nuostabiai gražu, tačiau nesuvoki, kur mes. O mama sako:

—Vaikeli, nebepažįsti savo laukų?..

Pabundu. Nėra mamos. Nėra žalių laukų. Tik naujamietinis šiaurys švilpia už grotuoto langgo, o už durų prie girgždancio stalo kėdėje bruzda sargybinis. Ilgal maščiau, ką reikėtų tas sapnas? Tuomet nė įsivaizduoti negalėjau, kad senutė motina, nenuskriaudusi nei vaiko, nei kaimyno, nei gyvulėlio ir visus mokiusi tik mylėti, neskriausti, gali būti pavadinta „liaudies priešu“ ir iškeliauti knygnešių keliais... Sis sapnas vėl man iškilo 1948 metų biržely, kai jau Urule pasiekė žinia apie šelmos tragediją...

O tuokart pasibeldžiau į duris ir paprašiau, kad sargybinis mane išleistų. Pasisveikiname su Naujaisiais. Ko palinkėti nežinojau. Atsimenu, paklausė:

—Kokias dainas dabar dainuoja miškiniai?

—Liūdnas,—atsakiau.

Paprašė, kad tyliai padainuočiau. Pagalvojau ir pradėjau:

Nebelaukit jūs, mūsų sesutės,

Nebegrįšim linksmas sakalais...

Nebepinsim gražių sutartiųjų,

Kvapnios sienapjūtes tyliais vakarais...

Jums mergaitės rūtelių darželiai,

Jums lelijos ir pievų žiedai,

O mums vargdienėliams, Tėvynės sūneliams,

Tik amžinas miegas ir tylūs kapai...

tautų tikėjimą TSKP, pasitikėjimą ne tik centru, bet ir rusų tauta.

Nustebome, kad TSKP CK, paskelbęs pertvarką ir buvęs jos avangarde, pareiškime, iškreiptai interpretuodamas Pabaltijo tautų siekius, nepagrįstai kaltina jas socializmo ir internacionalizmo idealų išdavyste, skelbia išimtinę savo teise spręsti jėga prijungtų valstybių vidaus reikalus ir net grasina šių tautų gyvybingumui. Nustebome, nes netgi stalininio teroro laikais talkingoms tautoms nebuvo atvirai grasinama sunaikinimu. Tokie grasinimai žemina TSKP prestižą, ne tik įžeidžia tautų orumą, bet ir patvirtina jų beteisiskumą. Tas ne vienija, o skaldo tautų draugystę, išaukia jų pasipriešinimą, skatina žeminamas tautas atsiskirti.

Yra vilties, kad šis pareiškimas — ne TSKP CK narių, o tik seno mašty- mo aparato, drebančio dėl savo privilegijuotos padėties, žūt būt bandančio sukompromituoti pertvarką ir jos vadus, pozicija.

Norisi tikėti, kad komunistų partija pasmerks aparatą, žeminantį jos vardą neapgalvotais pareiški- mais, kad pagaliau bus suprasta, kad tikrai tvirta sąjunga galima tik tarp lygiateisių, kad teisių apribojimas jėga reiškia tik anksčiau ar vėliau žlug- sliantį gėdingą pavergimą ir kad bus ištesėtas sieki- mas netolimoje ateityje reformuoti TSRS.

Vilhelmas BALSYS

Kuo baigsis negraži Tauragnų kolūkio pirmininko istorija?

Komandinių metodų ir įvairių reformų nualin- tas Lietuvos žemės ūkis ieško išeities iš būklės, kurioje dabar atsiderė. Nuo rugpjūčio 1 dienos įsigaliojo valstiečių ūkio įstatymas, įgalinęs žmo- nes po ilgo laiko vėl turėti žemės ir ją dirbti savarankiškai. Deja, šis įstatymas „apaugo“ po- įstatyminius aktus. Juos sugalvoja tie, kurie ne- nori žengti į koją su gy- venimu, nepalaiko naujų sprendimų. Daug kam dar neparanku keisti seną „gerąją“ tvarką.

Valstiečių ūkio įsta- tymui bei norintiems nau- jai ūkininkauti nenoriai pritariama ir mūsų rajone. Kai kurie vietiniai ka- raliukai — kolūkių pir- mininkai niekaip negali pakeisti sustabarėjusios mąstysenos. Svarbiausia, jie nenori susitaikyti su tuo, kad neteks neribotos savo galios. Juk geriau valdyti kolūkiečius taip, kaip kadaise baudžiaunin- kus, neduoti jiems jokių teisių. Todėl kaimo žmo- nės bijo šių naujų feoda- lų, nedrįsta pasakyti drą- sesnio, tiesesnio žodžio.

Kolūkiuose visokiais bū- dais trukdoma kurtis Są- jūdžio rėmimo grupėms, slopinamas bet koks lais- vesnis nepriklausomas veiks- mas.

Ne kartą „Utenis“ yra informavęs, kaip kenkia- ma žmonėms, kurie nori turėti savo ūkį. Prisimin- kime ir TV „Panoramos“ laidą apie Tauragnų kol- ūkio pirmininko A. Driuo- ko savivalę, kai jam as- meniškai įsakius buvo sukultivuota 8 hektarai doobilų. Tai tipiškas iš- siautėjusio autokrato, no- rėjusio parodyti savo ga- lią, elgesys. Taip gali el- gtis tik asmuo, turintis neribotą valdžią ir ma- nantis, kad jo niekas ne- nepamens. Be materialinės žalos kolūkiui padaryta dar ir didžiulė moralinė skriauda žmogui, kurią įvertinti sunku.

Ilgokai tylėjęs, LKP rajono komiteto biuras apsvartė šį atsitikimą Tauragnų kolūkyje. Pir- mininkui A. Driukui nu- tarta pareikšti griežtą papeikimą, o kolūkio val- dybai ir partinei organi- zacijai spręsti, ar jis gali dirbti dabartinėse parei- gose. Kelia nuostabą šio nutarimo antroji dalis. Juk A. Driukas yra kolūkio valdybos pirmininkas ir pirminės partinės organi- zacijos biuro narys. Gera! žinoma, kokią įtaką turi kolūkių vadovai tokiose instancijose ir kokios vy- rauja nuotalkos priimant jose sprendimus. Ar ne- pasiteisins čia liaudies iš-

mintis — „varnas varnui akies nekerta“. Asmeninė laimė ir pataikavimas stip- resniam tokioms atvejais puikiai derinasi su išvir- šine demokratija. O kurgi liks liaudis, apie kurią visą laiką buvo ir tebėra taip gražiai postringauja- ma?

Todėl savo pirmininką turėtų apsvartyti tik ben- dras kolūkiečių susirin- kimas ir laisvai pareikšti savo nuomonę. Praeina laikai, kuomet įvairūs negražūs vadovų poei- giai būdavo aptariami siaurame rate, draugiš- kai puplekšnojant vienas kitam per petį ir galutinal susitariant suomiškose ar rusiškose pirtyse. Ban- danti persitvarkyti val- dančioji partija privalo atsisakyti įsivaizduojamos tiesos monopolio. Paga- liau, turi būti išgirstas ir paprastų, dešimtmeciais užguitų žmonių balsas.

Viešumas — mūsų gin- klas, todėl tik keldami į dienos šviesą visas nege- roves galime žengti At- gimimo keliu. Kviečiame visus kaimo žmones pa- galvoti apie tai prieš ar- tėjantčius atskaitinius rin- kimus. Atgaukite ir Jūs savo žmogiškąjį orumą ir nesitaikykite su tarybinio baudžiauninko dalia.

LPS Utenos rajono taryba

MANO NUOMONĖ

Atidžiai susipažinęs su TSKP CK pareiškimu „Dėl padėties tarybinio Pabaltijo respublikose“, laikau būtina išdėstyti savo poziciją.

Lietuvos žmonėms per- tvarka atvėrė kelią į lai- svą mintį, viešumą, teisin- gą situaciją suvokimą ir vystymąsi savarankiškumo linkme. Lietuvos KP, Sąjūdis, dauguma kitų ju- dėjimų pagrindiniu savo siekiu laiko Lietuvos su- vereniteto atstatymą. Tam tikslui pasiekti pripažista- mas tik vienas — taikus parlamentinis kelias, ku- riame turi realizuotis Tau- tos apsisprendimo teisė.

Nė viena Lietuvoje vei- kianti partija ar visuome- ninis judėjimas, išskyrus „Jedinstvo“, nekursto tau- tų nesantaikos, nekelia kitoms respublikoms ar tautos teritorinių pre- tenzijų, nesiekia savo tik- sklų streikais, bauginimais, šmeižtu ar dezinformaciją, paremtomis akcijomis. Per- tvarkoje atgimsta visos Lietuvos tautos. Neregė- tas Lietuvos žydų, totorių, karaimų bendruo- menių nacionalinės savi- monės pakilimas, kultūri- nio jų gyvenimo atsinau- jinimas. Į Lietuvos Atgim- mą pozityviai įsijungia ir lenkų tautybės sąmoni- goji gyventojų dalis. Visa Lietuva siekia ir tikisi, kad jau artėjančioje LTSR Aukščiausiosios Tarybos sesijoje būtų priimtas Lietuvos pilietybės įsta- tymas, įtvirtinantis lygias visų Respublikos piliečių teises, nepriklausančias

nuo tautybės, socialinės kilmės, tikėjimo, lyties, kartu apsaugantis juos nuo agresyvaus kišimosi į Respublikos reikalus tu, kas, atsitiktinai atklydę, negerbia čia amžiams gy- venančių tautų, ignoroja kultūrą ir teises, bando primesti savo valią.

Lietuva niekam negra- sina. Nė vienai respubli- kai, nei šaliai nesirengia primesti politinę santvar- ką, tvirtai pasisako už vi- sų tautų suverenų vysty- mąsi. Atsisakydama jėga primestų, ji nesiekia nu- traukti lygiateisių, abi- pusiai naudingų ryšių nė su viena respublika, nei su šalimi. Ji būtent siekia įgyti kuo tampsnesius to- kių ryšius, o ne tą prie- vartą, kurią bando pavadinti ryšiais. Nesiekia privilegijuotos padėties kitų tautų ar valstybių są- kaita. Tai būdina ne tik Pabaltijo respublikoms, o tik toms jėgoms, kurios pagrįstai save vadina tik stipriu, o ne išmintin- gu centru. Būtent stiprus centras per savo masines informacijos priemones re- mia ekstremistiškai ir na- cionalistiškai nusiteikusi- sus „Jedinstvos“ tipo ju- dėjimus, nukreiptus prieš pertvarką Pabaltijo res- publikose. Būtent kumščio politika grįsti veiksmai, skelbiantys išimtinę stip- raus centro teisę leisti ar drausti pagal Konstitu- ciją suverenios respub- likoms suvereniai spręsti savo vidinius klausimus, priimti tautų iškentėtą stalininę politiką, pakerta

tautų tikėjimą TSKP, pasitikėjimą ne tik centru, bet ir rusų tauta.

Nustebome, kad TSKP CK, paskelbęs pertvarką ir buvęs jos avangarde, pareiškime, iškreiptai inter- pretuodamas Pabaltijo tau- tų siekius, nepagrįstai kaltina jas socializmo ir in- ternationalizmo idealų iš- davyste, skelbia išimtinę savo teise spręsti jėga prijungtų valstybių vidaus reikalus ir net grasina šių tautų gyvybingumui. Nustebome, nes netgi stalininio teroro laikais tal- kingoms tautoms nebuvo atvirai grasinama sunaikinimu. Tokie grasinimai žemina TSKP prestižą, ne tik įžeidžia tautų orumą, bet ir patvirtina jų beteisiskumą. Tas ne vienija, o skaldo tautų draugystę, išaukia jų pasiprie- šinimą, skatina žeminamas tautas atsiskirti.

Yra vilties, kad šis pa- reiškimas — ne TSKP CK narių, o tik seno mašty- mo aparato, drebančio dėl savo privilegijuotos padėties, žūt būt bandančio sukompromituoti per- tvarką ir jos vadus, po- zicija.

Norisi tikėti, kad komu- nistų partija pasmerks apa- ratą, žeminantį jos vardą neapgalvotais pareiški- mais, kad pagaliau bus suprasta, kad tikrai tvirta sąjunga galima tik tarp lygiateisių, kad teisių apribojimas jėga reiškia tik anksčiau ar vėliau žlug- sliantį gėdingą pavergimą ir kad bus ištesėtas sieki- mas netolimoje ateityje reformuoti TSRS.

Vilhelmas BALSYS

Nepriklausomybei ruoškimės šiandien

...Keli berniukai eina iš mokyklos. Uželna pas draugą, namuose nieko nėra. Užsuka į draugo tėvų sodą, prisikrečia obuolių ir eidami valgo...

...Berniukai dvylikti metai. Mama atėjo iš dar- bo ir laukia nesulaukia grįžtančio iš mokyklos. Pagaliau temstant sūnus atsirado. Prieš keletą die- nų palaidojo jo tėvelį, ir vaikas buvo naujosios ka- pinėse. — pėsčias aplan-

kė tėvo kapą...
...Eisi ar nelsi tu k...
namo? — šaukia motina dukterį. Tai graži, sympa- tiška mergytė. Jai šeši (!) metų...

...Dvyliką mergaičių, pasipuošusių tautiniais rūbais, pasikeisdamos sto- vi garbės sargyboje prie parvežtų į Tėviškę trem- tinių palaikų. Kai ant karsto kapo duobėn pa- biro gimtosios žemės sau- jos ir gėlių puokštės, lie-

tuvačių akyse sublizgo ašaros...

Šie faktai matyti ar girdėti. Panašių galima prisiminti labai daug. Tai mūsų dvasios krautis, su kuriuo ruošiamės praver- ti Nepriklausomybės Sventovės duris.

Niekas neįsiskaiciuos ir nepasakys, kiek padarėme įvairių poelgių, o juo la- biausiai nepasakys, kiek gerų ir kiek blogų iš jų bu- vo. Tas pats žmogus elgia- si ir gerai, ir blogai. Yra žmonių, kuriems geri po- elgiai savaime supranta- mas dalykas, o kitiems blogi poelgiai tiesiog įgimti. Ta mūsų visų po- elgių visuma ir nusako ne tik visuomenės, tautos dvasinės ir materialinės kultūros lygį, bet ir tos visuomenės išsivystymo laipsnį, jos gebėjimą pri- imti savarankiškus spren- dimus savo egzistencijos tikslui ir lygiu užtikrinti ir realizuoti tuos spren- dimus gyvenime.

Atrodytų, kad einame į pasirinktą tikslą ir tuoj pat atversime duris į Ne- priklausomybę. Tarkim, kad mums „duos“ tą Ne- priklausomybę, kurios, be- je, nenori nė rytai, nei vakarai. O kas toliau?

Klausimas visai ne re- torinis. Tautos egzisten- cijos krizinio laikotarpio (1940—1987 m.) Lietu- va instinktyviai sugebėjo išsaugoti savo dvasinį tur- tą ir moralines vertybes. Ar sugebėsime jas išsaugo- ti ir pagausinti demokra- tėjančiame gyvenime, pri- klausys ne tik nuo mūsų pasirinktos ir įstatymais patvirtintos filosofinės

(Nukelta iš 3 psl.)

Ar pripažins tai Maskvos komisijs? Klemenso KUPRIŪNO ekslibris.

Žuvę pokario metu

(PRISIMINIMAI)

1945—1947 metais mokiausi Daugailių progimnazijoje. Vyresnių klasių mokiniai mokėmės po pietų, todėl į mokyklą vaikščioti turėjom galimybę net iš labai tolimų kaimų. Man iš Gaidžių kaimo buvo geri 8 kilometrai. Daug mano bendramokslų vaikščiojo su manim iš Juknėnų, Antilgės ir kitų kaimų. Susidarydavo nemažas būrelis, ir būdavo drąsiau vaikščioti tais neramiais metais, ypač grįžtant vakare.

Vieną 1946 metų ankstoką rytą (galėjo būti apie spalio mėn.), kaip paprastai, išėjau iš namų į mokyklą. Tą rytą buvo labai tirštas rūkas, kad už dešimties metrų neįmanoma ką bežiūrėti. Vos nusileidau nuo savo namų į pievą, esančią tarp Sylio ir Grabelio ežerų, kai išgirdau papleviu atslamančius žingsnius. Iš rūko išniro du ginkluoti vyrai, kuriuos iš karto pažinau. Tai buvo mano artimas kaimynas Antanas Gasiūnas ir Anupras Meidus (iš Tauragnų miestelio), kurie slapstėsi mūsų apylinkėse. Abu buvo labai susijaudinę ir pirmasis žodžiais paklausė, ar nematyti Gaidžiuose rusų kareivių. Atsakiau, kad taip anksti rytą tikrai nieko nežinau. Tada jie man papasakojo, kad iš nakties aplinkiniuose kaimuose pilna kareivių ir nežina, kur saugiau pasukti. Po to jie

nuskubėjo papleviu Sylio ežero link, o aš nuėjau į Daugailius.

Po visų pamokų kartu su Juknėniškiais mokiniais būreliu traukėm namo. Saulė jau leidosi, kai pasiekėm Juknėnų kaimo pakraštį. Vieškely tarp Ceburnio ir Pūslio sodybų pamatėme priešais atelanančią ilgą vorą ginkluotų kareivių. Kai kurie ėjo užsimovę ant šautuvų durtuvus, o kolonos viduryje juodukas kareivėlis važnyčiojo pakinkytą vežimą. Mums priartėjus prie vežimo, pamatėme, kad vežime suversti trijų partizanų lavonai, be batų, išdarytais drabužiais. O vienas gyvas buvo surištomis rankomis ir ėjo pririštas greta arklio. Jis taip pat buvo basas, išbalusiu veidu. Kareiviai sustojo. Sustabdė ir mus. Vienas, matyt, vyresnysis liepė mums prieti prie vežimo ir pažiūrėti, ar nepažįstame nukautųjų. Viršutinį lavoną aš iš karto pažinau — tai buvo tą rytą mano sutiktas Anupras Meidus, apsi- rengęs rudu naminio audinio švarkeliu ir pilkomis galinė kepinėmis. Gulėjo jis aukštelininkas, kruvinu veidu ir iš vežimo nukarusia ranka. Svarkas buvo atsegtas, batai nuauti. Kitų dviejų lavonų aš tikrai nepažinau, o pririštas prie arklio buvo nuo Vajasiškio kilęs (atrodo, iš Trinkuškių kaimo) Jurgis Dū-

dėnas. Jo brolis Jonas Dūdėnas buvo vėliau „Erškėčių“ būrio partizanų vadas. O tada į kareivių užklausimą, ar kurio nepažįstame, mes visi vienin- gai atsakėm, kad ne. Mus paleido ir nuėjom kas sau.

Sekančią dieną, eidami į Daugailius, mes aptarinėjome vakarykščius įvykius. Nusprendėme, kad miestelio aikštėje (kur prieš karą buvo pastatytas cementinis paminkliukas) rasime tris lavonus. Deja, atėję prie aikštelės, mes radome ne tris, o keturis išdarytus kūnus. Mes tada jau buvom įpratę matyti daug panašių dalykų ir todėl ramiai apžiūrėjom, kieno gi ketvirtas lavonas? Visi vienin- gai atpažinom, kad ketvirtasis kruvinas ir sumaitotas lavonas yra vakar matyto prie arklio pri- rišto gyvojo partizano — Jurgio Dūdėno. Nusprendėme, kad jį nušovė pake- liui atvarant į Daugailius. Bėgti jis negalėjo bandyti, nes, kaip matėme, buvo labai smarkiai pririštas prie pakinkytą. Taigi be teismo, be įstatymų...

Vėliau iš kitų pasakojimų sužinojau, kad Antilgės kaimo krūmuose tą dieną buvo aptikti keli partizanai. A. Meidų nušovė prie Pilia- kalnio, o A. Gasiūnui per susišaudymą pavyko pa- bėgti. Vėliau jis buvo su- imtas, daug metų kalėjo kažkur prie Vorkutos. Grį- žęs gyveno Gaidžių kaime, o dabar — Vilniuje.

J. ANDRIUSEVICIUS

Priedas prie nuotraukos, kuri buvo paskelbta „Kran- tų“ 1989 Nr. 6 kaip nežinomo fotografo.

Partizanus fotografo Petras Tilvytis iš Gaidžių kaimo. Datuotina 1950—51 metais. Tai — Aukštaitijos apygardos kelių būrių partizanai, 8 ar 9 yra iš „ERSKEČIŲ“ būrio, kiti — „Drugio“ rinktinės ir keli visai nežinomi.

ZINOMI:

1. „Zilvytis“ — Povilas Lukošūnas nuo Rokškio, vienas iš paskutinių, žuvęs apie 1953 m. Juknėnų k. ribose (guli pirmas iš kairės).

2. „Tigras“ — Vytautas Rusakevičius, nuo Daugailių, užmigdytas su kitais 5 pas savo svainį irgi apie Daugailius (guli iš dešinės).

3. „Viesulas“ — Vytautas Miškinis iš Trinkuškių k. Nutelstas mirties bausme.

4. „Aidas“ — Alfonsas Dumbrava, irgi nuo Vajasiškių. Nušautas „Tigro“ svaainio, užmigdyto operacijos metu stovėjęs sargyboje, vedęs, žmona atvažiudavo aplankyti iš Kauno (su barzda, sėdi antras iš kairės).

5. „Vynas“ — Jonas Dūdėnas, iš Trinkuškių k., „Erškėčių“ būrio vadas, užmigdytas su kitais (2002 rudenį), nutelstas mirties bausme (sėdi ketvirtas iš kairės).

6. „Gediminas“ — Petras Pošius iš Salako, vėliausiai sulmtas, kalėjo, grįžęs gyveno Vilniuje, miręs prieš du metus, palaidotas Salako kapinėse. Pailko šeimą, žmona iš Gaidžių — Valė Andriusevičiūtė (sėdi trečias iš dešinės).

7. „Aras“ — Edvardas Juodvalkis, užmigdytas, dingęs be žinios. Visi jie priklausė „Er-

škėčių“ būriui, veikusiam Zarasų, Utenos ir Ignalinos rajonų kaimuose.

SPEJAMI:

1. „Kestutis“ — Zigmas Tumėnas iš Lukošūnų (Dubulos), užmigdytas, nežinomas likimas (guli prie kulkosvaidžio iš dešinės).

2. „Papatris“ iš Drugio rinktinės (stovi antras iš kairės).

3. „Dobilas“ — Aleksas Miškinis, yra gyvas (stovi trečias iš kairės).

4. „Drugys“ (stovi ketvirtas iš kairės), veikęs Ignalinos kryptyje.

5. „Tėvas“ (stovi šeštas iš kairės, vokiška uniforma).

6. „Briedis“ veikęs apie Užpalius (sėdi penktas iš kairės).

7. „Dilemedis“ (sėdi trečias iš kairės).

Likusieji net ir nespėliotini, nes žinių patekė- jas po 37 metų jau daug ką gali netiksliai nurodyti.

Nepriklausomybei ruoškimės šiandien

(Atkelta iš 2 psl.).

gyvenimo sampratos, bet ir nuo mūsų poelgių, kuriais tą sampratą stengsi- mės įgyvendinti. Būčiau, kad mūsų poelgius ir ta- a, kaip ir dabar, apspręs mūsų sąmonės, mūsų mąs- tymo lygis, tiek daug alin- tas, niekintas ir naikin- tas tais kriziniais metais.

Iš mūsų sąmonės buvo stengiamasi išgrūsti be- veik viską, kas žmogiška, kilnu, o vietoj to prikims- ti abejotinų ir net bėsių idėjų, tarnaujančių tik siauram luomui, kurio ti- kslai — tikras patologi- nių iškrypimų veidrodys.

Slidžiu melo ir klastos keliu, akli nuo idėjinio fanatizmo vedliai, patys pasiklydę „tamsiame idė- jų miške“, gūdžią buka- protiškumo naktį vedė mū- sų Tautą į „šviesią ateit- į“. Kuo labiau artėjome į tikslą, tuo aiškiau vi- siems darėsi, kad ta „švie- si ateitis“ tolsta, kol galų gale paaiškėjo, kad eina- me ne tuo keliu...

Tas totalitarinis melas ir klasta, azijetiška klas- ta, kuria buvo apvilta ideologija, pakeitė mūsų mąstymą, o tuo pačiu ir mūsų poelgius. Ir šiandien gražūs žodžiai ir pažadai slepia nežinia ką. Jau

tūkstančius kartų įsiti- kinome, kad siūlomų rau- donų gvazdikų puokštėje slepiamas durtuvas, nu- taikytas į mūsų dvasią ir širdį.

Jeigu teisinėje valsty- bėje iš anksto aišku, kaip bus vertinamas individo bet koks poelgis, tai uni- tarinėje valstybėje niekas neaišku. Tas pats poelgis skirtingu laiku gali būti vertinamas įvairiai. Tai kelia baimę, nepilnaver- tiškumo jausmą, o tuo pa- čiu ir klaidingus moty- vus visiems mūsų poel- gliams vertinti tiek pačiam sau, tiek visuomenei.

Atgimstant Tautai, kei-

čiasi poelgių vertinimo kriterijai, keičiasi ver- tybių samprata. Materia- liniai kriterijai užleisdžia vietą dvasiniams, bendra- žmogiškiems. Bet tai tik pirmieji daigai, o rei- kia, kad sužaliuotų visas Lietuvos laukas. Tas bus tada, kai nusimesime bai- mės ir netikrumo gniauž- tus ir suprasime, kad mū- sų darbai turi būti ski- riamai pirmiausia Tėvynei, o paskui tik sau. Tam ryžtis atėjo laikas, to siek- ti būtina. Kitaip mes būsime išdavikais tų sie- kių, dėl kurių Tautos At- gimimo aušroje ant perlai- dojamų tremtinių kapo krito tyros lietuvačių aša- ros.

Petras GALIAUSKAS

Kelionė į Pelesą

Pravažiavus Rodūnią (Baltarusijos SSR), de- šiniau Lydos plento, pap- rastas vieškelis pasuka į Pelesą. Tai gana didė- lė lietuvių gyvenvietė.

Šių metų rugsėjo 23- čioji pelesiečiams tapo didėle švente. Medinių namelių sienos papuoštos įvairiaspalviais audiniais ir ant jų pakabintais šven- tųjų paveikslais. Gyven- vietės vartai apipinti vai- nikais ir gelėmis, skirti- mis atvykstančiam iš Vil- niaus arkivyskupui Julijonui Steponavičiui. Vi- sais keliais, laukų take- liais plaukia žmonių mi- nios. Eilės autobusų ir lengvųjų automobilių, jais iš visos Lietuvos atvyko svečiai į bažnyčios atšven- timo iškilmes. Tokios daugybės žmonių Pelesoje dar niekas nebuvo matęs.

Dvyliką valandą nuo bažnyčios su apeiginėmis ir tautinėmis vėlavomis pajudėjo eiseną arkivys- kupo sutikimui. Prie iš- puoštų vartų sustojus arkivyskupo mašinai. Kauno

choras „Lellumai“ už- traukė giesmę „Lietuviais esame mes gimę“. Kartu su ekscelencija iškilminga eiseną, dainuodama pa- triotines dainas, grįžo prie bažnyčios. Išpūdis nepa- kartojamas — pakilus ir kartu graudus. Čia, nuo- šaliame Gudijos kampe- lyje, kadaise buvusiose Lietuvos žemėse, skamba lietuviškos giesmės žo- džiai ir aidėdami plačiais, lygiais laukeliais, guo- džia vietinių senolių šir- dis, o vienišas bažnyčios varpelis tarsi kalba, kad čia dar gyva mūsų protė- vių giminė.

Bažnyčia prieš karą buvo pastatyta vietinių lietuvių aukomis. 1962 metais „buldozerinių ateis- tų“ ji buvo atimta ir pa- versta sandėliu. Pastaruo- ju metu, didelių pastangų dėka, bažnyčia vėl sugrį- žo tikintiesiems ir rug- sėjo 23 dieną atšventinta, pavadinant ją švento Li- no vardu.

Vytautas PETRONIS

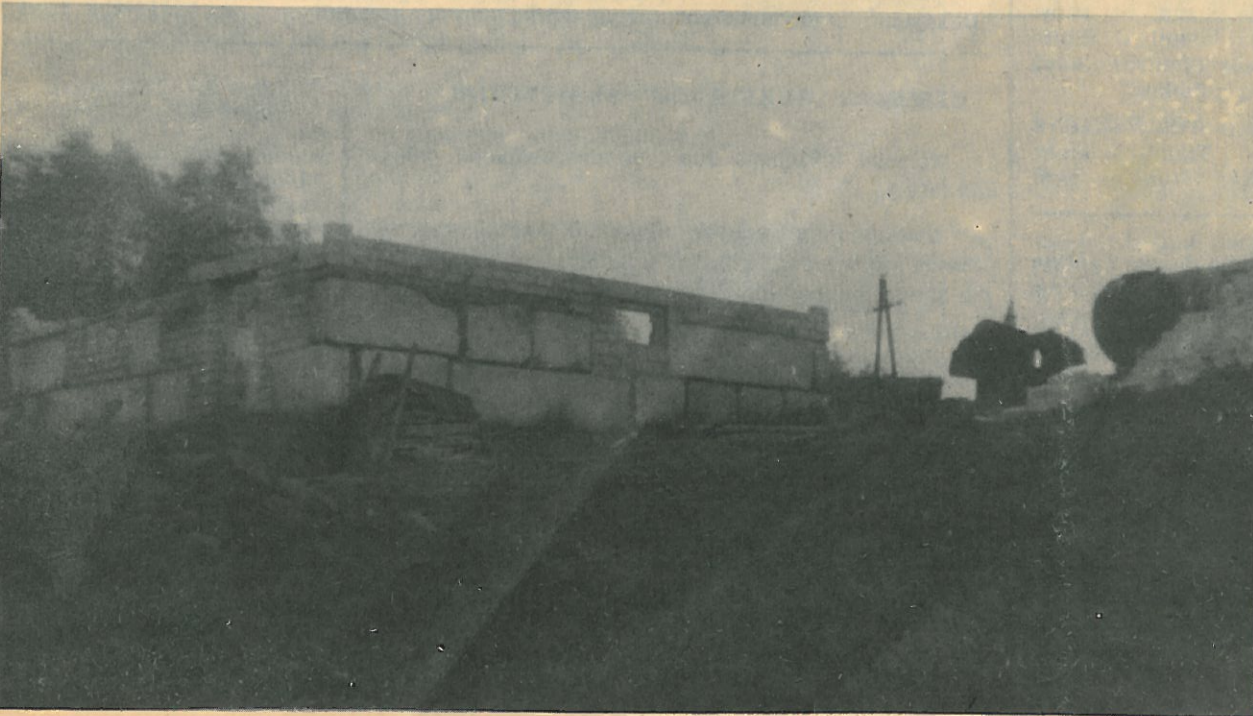
Atsargiai, pareigūnas!

LTSR Ministrų tarybos potvarki buvo sustabdy- tas „Tauro“ kolektyvinio sodo prie Ilgio ežero iš- savinimas iki tol, kol bus rastas optimalus spren- dimas. Pasirodo, kad šie nutarimai galioja ne vi- siems. Juk yra tokia so- dininkų kategorija. Tai so- dininkai — pareigūnai. Štai Utenos valstybinės au- tomobilių inspekcijos inspek- toriui Vitalijui Barzdžiū-

kui prieš minėtą potvarkį buvo tik spėta atmatuoti sklypą. O kaip pasikeitė sklypas po potvarkio! (žūr. nuotrauką).

Teigiama, kad milicija užtikrina įstatymų ir tik įstatymų vykdymą. O joje dirbantys pareigūnai? Gal jiems galioja kiti įsta- tymai?

Utenos Zallų vardu JURGIS BRAZENAS.

Moteris ir gallestingumas

Kai visa Tauta žengia Atgimimo keliu, kai net pakelės akmenėlis dairosi, kur jam riedėti, mes irgi neturime likti tam abejingos. Juk ir sunkiais caro priespaudos metais tik motinų mokykla prie verpimo ratelio išsaugojo lietuvišką dvasią ir mūsų kalbą.

Moterys labiau negu vyrų orientuojasi į gyvenimiškus buitines dalykus: į šeimos poreikius, į žmonių širdis ir vaikų auklėjimą. Moteris turi nešti žmonių pagalbą ir gallestingumo jausmą. Nes sumenko žmoguje pagalbą, pareigos kitiems žmonėms jausmas. Kas dėl to kaltas?

Daug įvairių priežasčių. Labiausiai tai prasidėjo dėl įvairaus pobūdžio socialinės nelygybės, kai melas, išorinis blizgesys, savanaudiškumas veikė nebūdžiam. Visa tai vyko žmonių akyse ir kenkė žmonių sveikatai dvasiai. Atsirado ir iššaknijo abejingumas savo darbui, buvo nepaisoma jokių draudimų. Suklestėjo tai, ką mes dabar švelniai vadiname dvasinumo praradimu, abejingumu.

Daug gallestingumo reikia kasdieniniame gyvenime, kai žmogus paprasčiausiai pagali kito žmogaus. Gallestingumas nyko, matyt, neatsitiktinai. Prisiminkime trėmimus — išbuožinimo laikus, kai neleisdavo padėti artimiesiems, kalmynams, nukentėjusių šeimoms. Neleisdavo priglausti suimtųjų, ištremtųjų vaikų. Gallestingumas ir panašūs jausmai buvo laikomi įtartinais, o

kartais net nusikalstamais. Nes gallestingumas trukdė savivalei, žiaurumui, šmeižtui, mušimui ir t. t. Gallestingumas buvo draudžiamas ir mene.

Siandien turime raginti gailėtis puolusiųjų — ugdyti šį jausmą. Sugrąžinti, skatinti jį — neišvengiama būtinybė. Argi socialistinė visuomenė — tai ne savitarpių užuojautos, pagalbų, širdingumo visuomenė? Pas mus yra skurdžiai gyvenančių žmonių, gaunančių mažas pensijas arba ir visai negaunančių. Juk jie džiaugtųsi susilaukę pagalbą. Yra chroniškų ligonių, įvairių nelaimių ištiktų, kuriems reikalinga ne formali, o tikra pagalba.

Gallestingumas yra individualus žmogaus jausmas. Šio jausmo skatinimas žmogus nori padėti ir negaili savo jėgų. Mums visiems reikia ieškoti priemonių, kad gallestingumas šildytų mūsų gyvenimą. Šia tema kol kas labai mažai literatūros. Literatūros, kuri padėtų mūsų buitį sužmoginti, priverstų sunerimti sąžinę, išgydyti šielos kurtumą. Kad visi suprastų, jog gyventi — tai ne tik imti, bet reikia ir aukotis kitiems. Mes tai privalome skiepyti jaunajai kartai. Niekas už mus neišauklės mūsų jaunimo, neišugdys jaunų sielų.

Šiais laikais dorovinio auklėjimo trūkumai, vidinės kultūros stoka išugdo išlaikytinų nuotaikas ir tam tikrą diktatą. Manau, kad dėl to labai kalta šeima. Tėvai, išties dieną dirbdami, vaikų auklėjimui

neturi laiko. Vaikas, paliktas likimo valiai, atėjęs iš mokyklos, kur nori eina, ką nori daro. O, be to, jei vaikas savo tėvų gyvenime mato melą, apsimetimą, girtuokliavimą, vagystes — sunku jį išmokyti būti atviraširdžiu, teisingu, gerbiančiu tėvą ir motiną savo. Tuomet ir atsiranda noras egzistuoti nerūpestingai, kitų sąskaita.

Teneužvaldo mūsų širdžių materialinių gėrybių siekliai, neleiskime daryti to ir mūsų vaikams. Būtų labai gerai, kad mokykloje kurtųsi tokie gallestingumo rateliai ar būreliai. Tegul vaikai kartu su vyresniaisiais mokosi slaugymo, pagarbos seneliams, meilės gamtai. Tegu padeda visiems, netekusiems jėgų: eina į namus padėti jiems nudirbti darbų, ar nors aplanko — švelnų paguodos žodį pasako.

Tegul mūsų, visų čia gyvenančių, būna vienas tikslas — eiti pas žmones ir su Dievo pagalba skleisti tiesą ir šviesą. Jei mes tai darysime, tikrai sumažės nelaimingųjų ir gyvenimo nuskriaustųjų kančios. Tegu mums nebūna svetimo skausmo!

Stasė BAKKAUSKIENĖ
Utenos „Carito“ sambūrio pirmininkė

DEKOJAME
Sambūris „Caritas“ nuoširdžiai dėkoja sušelpusiems žmonėms ir paaukojuosiems po 100 rublių: Kibelaitė Juozapėlei, Jakštoniui Jonui. Sambūrio „Caritas“ taryba

K. KUPRIONO nuotr.

Vykdomė paskutinį Sibiro kankinių prašymą

Visais laikais visame pasaulyje padorūs vaikai stengėsi įvykdyti paskutinį tėvų prašymą...

Apie tai dainuojama dainose, akcentuojama įvairių tautų bei epochų tautosakos epuose, pasakose, pabrėžiama, kad tai šventa vaikų pareiga.

Tai pagaliau suprato ir dabartinė Lietuvos SSR vyriausybė, leidusi įvykdyti paskutinį kalinių ir tremtinių norą — amžinai išsėsti Lietuvos žemėje. Mes, nusikriaustieji, dabar didžiai dėkingi, kad šiame sumaterialėjusiame, bedvasiame pasaulyje pagaliau atsirado Didžios Dvasios žmonių, kurie suprato, kad tai labai kilnus žestas, už kurį tikintieji melsis, netikintieji širdy dėkos ir visi linkės didžiausios sėkmės Jų širdeliuose darbuose. Ačiū Jums, Tiems, kurie suprato, kad kankinių palaikų perkėlimas į gimtąsias vietas yra moralinės skriaudos atlyginimas. Tačiau mūsų rajone... Bet tegul faktai kalba už save.

Nėra jokių kliūčių su palaikų iškasimu Sibire. Ten mes jau savi, gerbiami, nepamiršti žmonės. Jie nuostabiai greit sutvarko visus reikalus. Pavyzdžiui,

mano mamos, palaidotos prieš 35 metus Chakaskijoje, Askiro rajone, perkėlimo dokumentus sutvarkė per 4 valandas, nors mirties liudijimo reikėjo ieškoti už 60 kilometrų nuo palaidojimo vietos, o autobusai ten važinėja be jokių grafikų. Tuo tarpu čia, Lietuvoje, perkėlimo ir palaidojimo dokumentus tvarkiau keturias dienas.

Funkcionieriai gali apkaltinti nesusigaudymu, žioplumu. Tačiau aš tam norėčiau papriekaištauti, nes šiuose reikaluose esu pakankamai pakaustyta, be to, turiu aukštąjį išsilavinimą. Ne pasigyrimui tai rašau... Esu pasininkė ir iš visuomenės, be pensijos, man nieko daugiau nereikia. Rašau, kad suprastumėte, kad mes, tremtiniai, vis dar susiduriame su diskriminacija. Kodėl?

Tai nežino turbūt tik rajono valdžia. Gal jie turi tuos šimtus stabdančių nurodymų „iš viršaus“, kurie niekais paverčia pirmąjį kilnų vyriausybės nutarimą. Arba vietos funkcionieriai vis dar neatsikrato senųjų stereotipų ir „buržuaziniams banditams“ tebejaudžia tą didžiulę neapykantą, su kuria mus taip intensy-

viai naikino 1940—1953 metais, o 1957-ųjų metų įsaku neleido apsigyventi Lietuvoje?

Bet mes Tautai likome gyvi, sugrįžome į Tėvynę ir dabar, pertvarkos laikotarpiu, retkarčiais užgožiame didvyriškus 1940—1953 metų socialistinės santvarkos kūrėjų „žygdarbius“.

Nepykite ir netrukdykite mūsų kaulams susiliesti su Tėviškos žeme, kurią mes taip mylėjome. Tuos, kurie prašė, kad būtų palaidoti savoje žemėje, nežiūrėdami didžiausių vargų, kliūčių ir lėšų, stengsimės pervežti. Būtų džiugu, kad rajono valdžia sutrumpintų laidojimo dokumentų forminimą, atsisakytų šių dokumentų dubliavimo su tokiais pat, išduotais Sibire. Jei Sibire sanitarinė epideminė tarnyba davė pažymą ir kankinio palaikai atsidūrė užlituotoje cinko dėžėje, tai kam dar reikia tai dėžei užkasti kitos pažymos čia, Lietuvoje? Man atrodo, kad čia nėra logikos. O gal aš klystu?

Visų tremtinių vardu dėkojame Caritui, Sąjūdžiui, Utenos visuomenei, supratusiai mus ir padedantiems laidoti iš Sibiro sugrįžusių Lietuvos sūnų ir dukrų palaikus.

Ona AGLINSKIENĖ
Tremtinio klubo tarybos narė

Savi pas savus

Visi, kam brangus „Didžiojo tautų vadovo ir mokytojo“ prisiminimas, kas „Atgimimo“ tebeieško tarp „Plėšinių“ ir „Mažosios žemės“.

FOTOGRAFUOJASI TIK PAS MUS!

Kainos prieinamos. „Je-

dinstvos“ veikėjams ir stagnatoriems teikiama nuolaida.

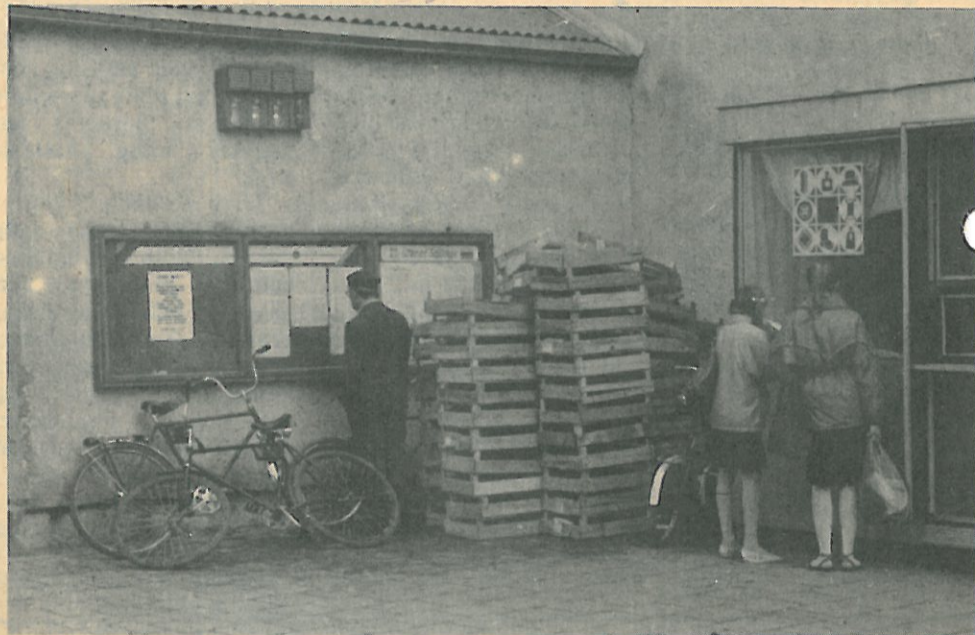
Mūsų nuotraukas pažinsite bet kur ir bet kada iš užrašo:

„FOTO UTENA, TARYBŲ A. 15“.

Mūsų adresas: Utena, Utenio a. 15.

Tel. Nr. 54263, 51801

Spaudoje buvo rašyta apie 1947 metais Utenos gimnazistus tardžiusį Aleksiejų **Deordijaščenką**. Žmones, ką nors žinančius apie minėtą pareigūną, prašytume užėiti į Kraštyros muziejų (Utenio a. 3—2) arba paskambinti telefonu 5-53-93.

Dėkojame prekybininkams už „pagarbą“ mūsų stendui.

V. VIJEIKIO nuotr.

GERBIAMI „AUKSTAČIO“ SKAITYTOJAI

Maloniai kviečiame Jus bendradarbiauti mūsų laikraštyje.

Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio Utenos rajono tarybą domina Jūsų požiūris į politinio ir visuomeninio gyvenimo įvykius. Lauksime laišku, išreiškiančių kritiką visais Jus jaudinančiais klausimais.

„Aukštaitis“ suteikia tribūną visiems lygiomis teisėmis. Tikimės, jog visų mūsų pastangos padės nors truputį priartinti Lietuvos Nepriklausomybės atgavimą.

LPS rajono taryba

LPS RAJONO KONFERENCIJA

Šių metų spalio 1 dieną, 14 valandą, senosiuose kultūros namuose įvyks Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio Utenos rajono konferencija. Registracija 12.00—13.30.

Kviečiame dalyvauti visus LPS rėmimo grupių narius, taip pat judėjimų, siekiančių atkurti Lietuvos valstybingumą, dalyvus.

LPS Utenos rajono taryba

REDAKCIJOS NUOMONĖ NEBŪTINAI SUTAMPA SU AUTORIŲ NUOMONE.

Rinko ir spaudė Utenos spaustuvė. Užsak. Nr. 2645. Tiražas 6000 egz. Ofsetinė spauda. Apimtis 1 sp. lankas

Redaktorius **VYTENIS BREIVA**. Redakcijos adresas: 234910, Utena, Talkos 3-33, telefonas 7-26-92.